

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia,
kaupunkitieto

Sukupuolten tasa- arvo – tilannekuva strategiamittareiden valossa

Tuija Mustajärvi & Hanna Ahlgren-Leinvuo

Tilastoja
2021:5

Helsinki

Tiedustelut

Tuija Mustajärvi, p. 040-188 2160
Hanna Ahlgren-Leinvuo, p. 040 334 7382
etunimi.sukunimi(at)hel.fi

Julkaisija

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia,
kaupunkitieto

Osoite

PL 550, 00099 Helsingin kaupunki
(Siltasaarenkatu 18-20 A)

Puhelin

09 310 36377

Internet

www.hel.fi/kaupunkitieto

Tilaukset, jakelu

p. 09 310 36293
kaupunkitieto.tilaukset@hel.fi

Kuvat

Kansi: Helsinki Marketing / Shoot Haley, s. 8, 25 Jussi Hellsten,
s. 30 Keksi / Suvi-Tuuli Kankaanpää.

Kuviot ja taitto

Lotta Haglund

Verkossa

ISSN 2736-9560

Sisällys

Johdanto	4
Yleinen viihtyisyys ja turvallisuus	8
Liikkumisen edistäminen	11
Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot.....	13
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	15
Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy	16
Elinvoimaisuus, matkailu.....	19
Asukaslähtöisyys ja osallisuus.....	21
Digitaalisuus	21
Oppiminen, koulutus, oppimistulokset.....	22
Taloudellisesti kestävä kehitys	24
Fokus 1: Turvallisuus ja turvallisuuden kokemus	26
Fokus 2: Koulutus ja työ.....	31
Yhteenvetoa	34
Lähteet	36
Indikaattorit ja niiden tietolähteet	38

Johdanto

Sukupuolten tasa-arvo on kaupungin keskeinen periaate

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 todetaan, että sukupuolten tasa-arvo on läpäisevä periaate kaikessa kaupungin toiminnassa. Sukupuolten tasa-arvo on myös yksi kestävän kehityksen tavoitteista (SDG), joihin kaupunki on vahvasti sitoutunut. Kuluneen strategiakauden aikana kaupungissa toteutettiin laaja tasa-arvohanke (2018–2019), joka keskittyi erityisesti sukupuolivaikutusten arvioinnin ja sukupuolitietoisien budjetoinnin kehittämiseen Helsingissä. Hankkeen kahdessa loppuraportissa (Patosalmi ym. 2019; Patosalmi 2019) kiinnitettiin huomiota siihen, että sukupuolitietoisien tiedon keräämisessä on aukkoja, ja suositeltiin sukupuolinäkökulman kytkemistä toimialojen ja kaupunkitason tavoitteisiin ja niiden mittareihin sekä poikkihallinnollisiin koordinaattorirakenteisiin ja strategiahankkeisiin, kuten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja hyvinvointisuunnitelmaan.

Strategiamittareiden tarkastelu sukupuolittain mahdollistaa tarkemman tilannekuvan

Nykyinen strategiakausi on pian päättymässä ja kulunutta kautta arvioidaan siitä näkökulmasta, kuinka hyvin strategian tavoitteissa on edistytty. Samalla kootaan tietopohjaa uuden strategian valmistelua varten. Tämän käsillä olevan strategiamittareiden sukupuolittaisen tarkastelun tavoitteena on tarjota kootusti tietoa kaupunkilaisia ja heidän toimintaansa kuvaavien strategiamittareiden tilanteesta sukupuolinäkökulmasta. Vastaava kokonaistarkastelua ei ole aiemmin tehty, mutta jatkossa tilannetta seurataan säännöllisesti. Säännöllisen tarkastelun tarve on kirjattu myös palveluiden tasa-arvosuunnitelmaan ”Kohti tasa-arvoista Helsinkiä”. Suunnitelma sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi Helsingin palveluissa ja toiminnassa 2019–2021” toimenpiteisiin (Helsingin kaupunginkanslia 2019).

Strategiamittareiden sukupuolittainen tarkastelu antaa hyödyllistä lisätietoa strategian toimeenpanon ja arvioinnin tueksi. Sukupuolittainen tarkastelu tuo näkyviin mahdollisia eroja sukupuolten välillä, minkä tulisi osaltaan ohjata strategian toimeenpanon resursointia ja painotuksia sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi kaikessa kaupungin toiminnassa. Sukupuolten tasa-arvon läpileikkaavuuden kannalta on erittäin tärkeää, että myös toimialat ja palvelukokonaisuudet seuraavat omia mittaristojaan sukupuolien mukaan.

Kaupunki on tasa-arvolain mukaisesti sitoutunut sukupuolen moninaisuuden huomioimiseen, mutta tilastollisessa tarkastelussa sukupuoli lähes vääjäämättä typistyy binääriseksi tarkasteluksi naisten ja miesten välillä, sillä sukupuolivähemmistöjen tilanteesta on harvoin saatavissa vastaavaa tilastollista tietoa. Kaupungin omissa kyselytutkimuksissa onkin syytä aina tarjota sukupuolen osalta myös vaihtoehdot ”muu” ja ”en halua määritellä”. Intersektionaalisuuden eli risteävien ominaisuuksien tai erojen näkökulmasta on lisäksi tärkeä huomata, että vaikka sukupuolittainen tarkastelu antaa hienojakoisempaa tietoa kuin pelkät kokonaistilastot, piiloon saattaa silti jäädä muita mahdollisia osajoukkojen välisiä eroja (esim. iän tai syntyperän perusteella). Kaupungin tietotuotannossa ja strategisten tavoitteiden kannalta keskeisten ilmiöiden seurannassa olisi tärkeää huomioida entistä enemmän osajoukkoja ja sukupuolta yhdistettynä muihin syrjinnälle altistaviin tekijöihin: esimerkiksi vieraskieliset, vammaiset tai iäkkäät naiset voivat olla hyvin eri tilanteessa naisiin keskimäärin verrattuna. Joidenkin indikaattorien osalta sekä strategiassa että tässä tarkastelussa on sukupuolen ohella huomioitu myös ulkomaalaistaustaisuus/vieraskielisyys ja/tai tietty ikäryhmä.

Mittaritiedot ovat poimintoja laajemmista kokonaisuuksista

Tarkastelu ei sisällä kaikkia strategiamittareita, koska osalla mittareista ei ole suoraa tasa-arvorelevanssia (esim. ilmanlaatu tai asuntotuotanto) eikä kaikista relevanteista mittareista ole kohtuullisella vaivalla tai lainkaan saatavissa sukupuolen mukaan jaoteltuja tietoja (esimerkiksi asiakaskokemus/palvelutyytyväisyys) tai kaupunkikohtaisia tietoja (esim. Pisa-tulokset). Tässä tarkastelussa eivät ole mukana myöskään terveys- ja hyvinvointipalvelujen ehkäisevän toiminnan strategiamittarit (tiedot terveysasemapalvelujen 18–64-vuotiaiden käyttäjien painoindeksistä, verenpainelukemasta ja tupakoinnista) alhaisen kirjaamiskattavuuden vuoksi. Tarkastelusta on jätetty pois myös jonkin verran muita mittareita, koska tarkastelu on haluttu pitää tiiviinä.

Helsingiläisten terveyden ja hyvinvoinnin tilaa ja sen eteen tehtyjä toimenpiteitä tarkastellaan laajasti Stadin HYTE-barometrissa, joka on Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja hyvinvointisuunnitelmien seurantaväline. HYTE-barometrissa tarkastellaan hyvinvointisuunnitelman painopisteiden kannalta keskeisiä ilmiöitä pääasiassa ikäryhmittäin. Koska lainsäädäntö edellyttää, että lapsille ja nuorille sekä ikäihmisille laaditaan kaupunginvaltuuston hyväksymät hyvinvointisuunnitelmat, näitä ikäryhmiä on tarkasteltu HYTE-barometrissa omina kokonaisuuksinaan. Sukupuoltenkin välisiä eroja nostetaan esiin, mutta ei systemaattisesti kaikkia ilmiöitä koskien.

Pelkästään kaupungin henkilöstöä koskevat mittarit on myös rajattu tarkastelun ulkopuolelle. Toisaalta strategiamittaristo kokonaisuudessaan ei sisällä kaikkia sellaisia mittareita, joiden tarkastelusta voisi olla hyötyä eri sukupuolten tilanteen seurannassa, kuten tietoa lähisuhdeväkivaltatapauksista, palkattomasta hoivatyöstä tai koulutuksen segregoitumisesta sukupuolen mukaan. Tarkastelun kohteena olevista mittareista vain osasta on saatavissa vertailevaa tietoa eri vuosilta.

Mittaritiedot on tässä tarkastelussa ryhmitelty nykyisen strategian osa-alueiden mukaisesti, koska tarkastelu on haluttu kytkeä tiiviisti osaksi strategian seuranta. Lisäksi tarkasteluun on sisällytetty kaksi fokusosiota, joissa tiettyä aihealuetta käsitellään osa-alueajat ylittävästi ja pelkkiä yksittäisiä mittaritietoja kokonaisvaltaisemmin. Fokusosioissa hyödynnetään myös muita kuin suoraan strategiamittareihin kytkeytyviä tilastotietoja ja sivutaan koronakriisin vaikutuksia sukupuolinäkökulmasta. Varsinaisissa strategiamittaritiedoissa koronakriisin vaikutukset eivät vielä juurikaan näy, koska useimpien mittareiden viimeisin tieto ajoittuu koronaa edeltävään aikaan.

Kaikki mukaan valikoituneet strategiamittarit on listattu taulukossa 1. Taulukossa on tuotu esiin myös mittareiden kytköksiä muihin kaupungin keskeisiin seurantoihin ja eri elämäntilanteisiin. Taulukossa esitetty elämäntilanteiden jaotteleminen ja strategiamittareiden sijoittuminen eri alueille on tarkoitettu suuntaa-antavaksi, ja muunkinlaisia jäsenyyksiä olisi hyvin mahdollista tehdä. Jaottelun tarkoituksena on antaa karkea käsitys siitä, minkälaisista teemoista mittaritietoa on tarjolla enemmän ja mistä vähemmän. Taulukko havainnollistaa myös sitä, että strategiamittarit ovat poimintoja, joiden perusteella ei ole mahdollista saada tyhjentävää kokonaiskäsitystä sukupuolten tasa-arvon tilanteesta.

Taulukko 1. Tarkasteltujen strategiamittareiden kytkös muihin keskeisiin seurantoihin ja eri elämäntilanteisiin

Strategian osa-alue:

 Kestävän kasvun turvaaminen

 Uudistuvat palvelut

 Vastuullinen taloudenpito

[illegible]

Strategian osa-alue: Kestävän kehityksen turvaaminen

Yleinen viihtyisyys ja turvallisuus s. 8

- Asukastyytyväisyys
- Koettu turvallisuus
- Rikoksilla oirehtivien nuorten määrä

Liikkumisen edistäminen s. 11

- Helsinkiläisten liikkumistottumukset
- Vapaa-ajan liikuntaa harrastavat

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot s. 13

- Työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys
- Huono-osaisuusindeksi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen s. 15

- Koettu terveys
- Koettu elämänlaatu

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy s. 16

- Työn ja koulutuksen ulkopuolelle jääneet
- Ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet
- Lasten ja nuorten osuus, joilla harrastus
- Lasten ja nuorten psyykkinen ja sosiaalinen hyvinvointi

Elinvoimaisuus, matkailu s. 19

- Työllisten osuus työikäisistä tulomuuttajista
-

Yleinen viihtyisyys ja turvallisuus

Asukkaiden halukkuus suositella Helsinkiä asuinpaikkana syksyllä 2020, suositteluindeksi

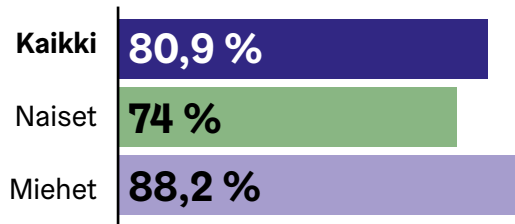
Suositteluindeksi lasketaan 0–10-asteikollisesta kysymyksestä siten, että suosittelijoista (arvoja 9 ja 10 antaneet) vähennetään kriittisen arvon (0–6) antaneiden osuus. Yleisimmät vastausvaihtoehdot 7 ja 8 eivät vaikuta indeksin arvoon.

- Naiset ovat miehiä halukkaampia suosittelemaan Helsinkiä asuinpaikkana.
- Miesten ja naisten suositteluhalukkuus oli samalla tasolla kuin edellisvuonna (syksy 2019).

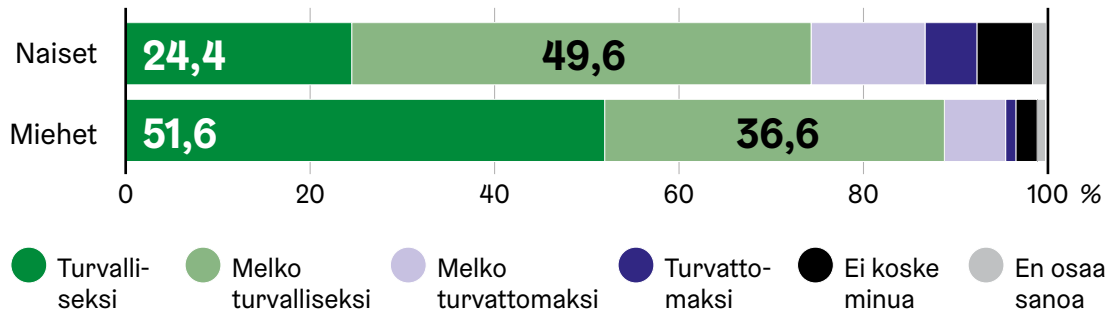

Omalla asuinalueella liikkumisen viikonloppuiltana turvalliseksi tuntevien osuus, % (2018)

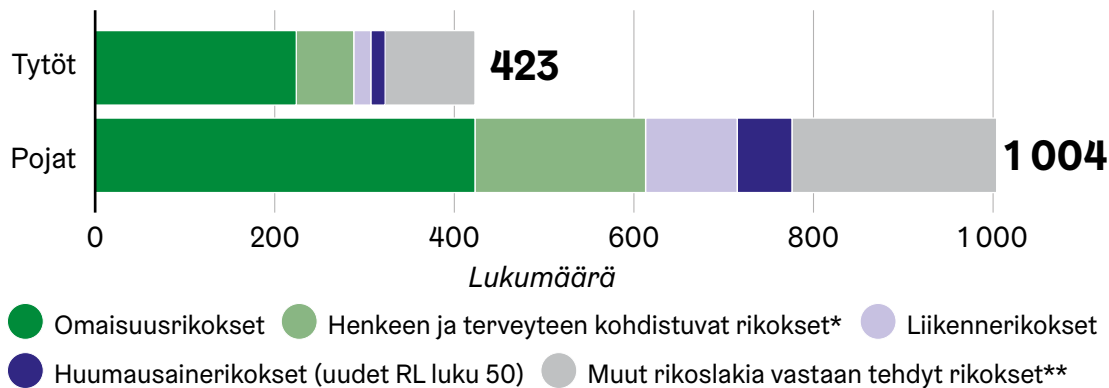
- Miehet kokevat asuinalueellaan liikkumisen viikonloppuiltaisin turvalliseksi selvästi naisia yleisemmin eli naiset kokevat miehiä enemmän turvattomuutta.
- Indikaattorissa on mukana liikkumisen "turvalliseksi" ja "melko turvalliseksi" kokeneiden vastaukset. Liikkumisen turvalliseksi kokeneista miehistä 51,6 prosenttia koki liikkumisen nimenomaan "turvalliseksi" ja naisista vain 24,4 prosenttia.

Kuinka turvalliseksi tunnet olosi kävellessäsi yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina asuinalueellasi?

Rikoksilla oirehtivien alaikäisten määrä (2020)

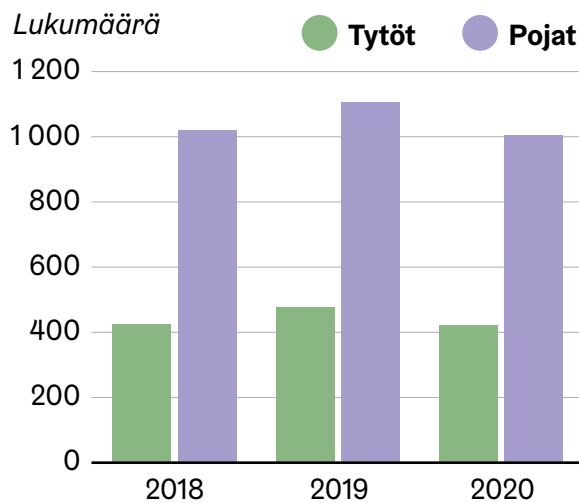
Rikoksilla oirehtivien 10–17-vuotiaiden määrä sukupuolen mukaan vuonna 2020

* Sisältää seksuaalirikokset.

** Sisältää rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan, rikokset rikoslain 42, 43 ja 44 lukua vastaan sekä muita rikoslakia vastaan tehtyjä rikoksia.

Rikoksilla oirehtivien 10–17-vuotiaiden määrä 2018–2020

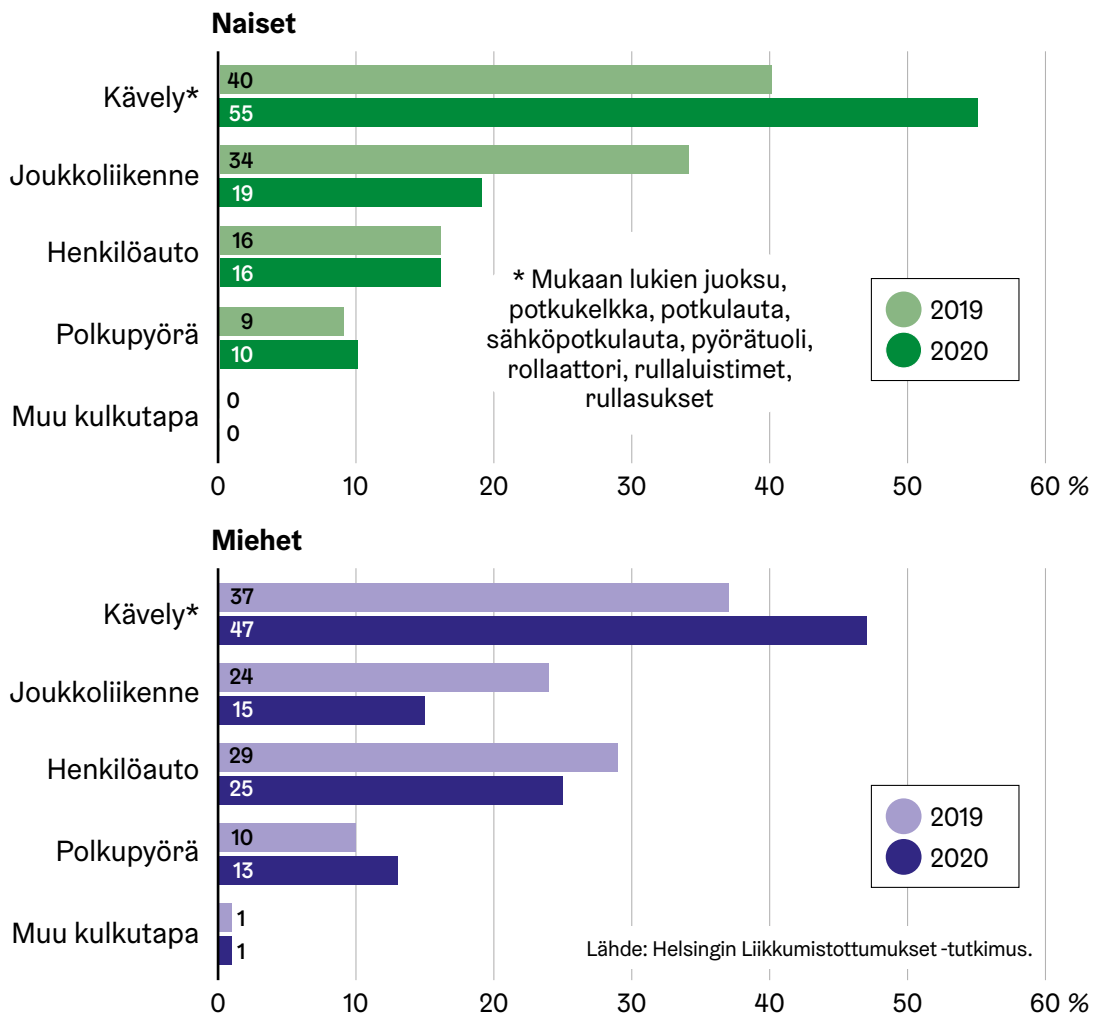

- Noin 70 prosenttia alaikäisten tekemistä rikoksista on poikien tekemiä. 15–17-vuotiaiden kohdalla poikien osuus on vielä pari prosenttiyksikköä suurempi. Osuus on pysynyt samalla tasolla viime vuosina.
- Rikosten määrä oli molempien sukupuolten kohdalla noin 10 prosenttia pienempi kuin vuonna 2019.
- Alaikäisten tekemistä rikoksista yleisimpiä ovat omaisuusrikokset. Tytöillä (53 %) niiden osuus oli kaikista rikoksista vielä hieman poikia (42 %) suurempi. Toiseksi yleisimpiä rikoksia molemmilla sukupuolilla olivat henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset. Pojilla esiin nousivat myös liikenne-rikokset (10 %, vrt. tytöt 4,5 %).

Liikkumisen edistäminen

Helsinkiläisten liikkumistottumukset: tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa, 7–79-vuotiaat (2019 ja 2020)

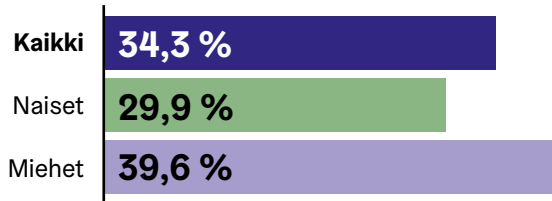
Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa

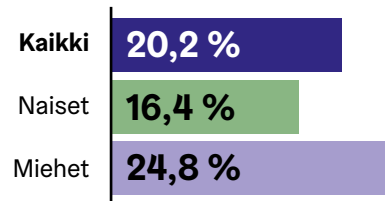
- Kävely on suosituin päivittäisten matkojen kulkutapa sekä miehillä että naisilla.
- Miehet pyöräilevät ja käyttävät enemmän henkilöautoa kuin naiset. Naiset puolestaan kävelevät ja käyttävät joukkoliikennettä enemmän kuin miehet.
- Vuoteen 2019 verrattuna kävelyn ja pyöräilyn osuudet nousivat selvästi ja joukkoliikenteen osuudet vastaavasti laskivat sekä miehillä että naisilla. Miehillä edellisvuodesta väheni myös henkilöautoilun osuus. Vuoden 2020 aikana alkanut koronaepidemia ja sen myötä lisääntynyt etätöiden tekeminen vähensivät työmatkaliikennettä, mikä selittää tapahtuneesta muutoksesta todennäköisesti suuren osan.

Vapaa-ajan liikuntaa harrastavien osuus (2018): varsinaista kuntoliikuntaa harrastavien osuus

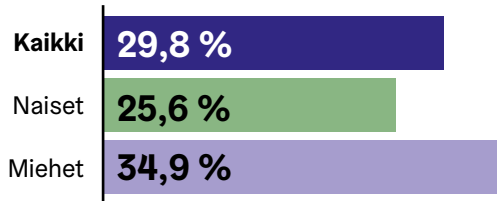
20-54-vuotiaat

55-74-vuotiaat

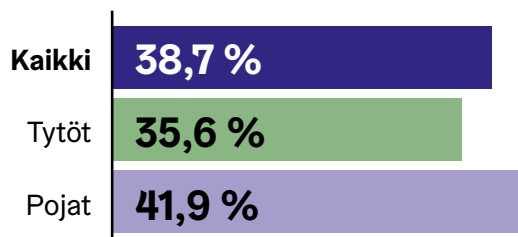
20-74-vuotiaat yhteensä

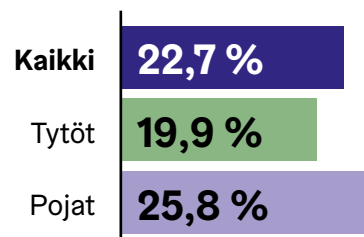
- Miehet harrastavat kuntoliikuntaa selvästi yleisemmin kuin naiset molemmissa ikäryhmissä 20–54-vuotiaat ja 55–74-vuotiaat. Ikäryhmien välinen ero prosenttiosuuksissa on sekä miehillä että naisilla samaa suuruusluokkaa.
- Kuntoliikuntaa harrastavien 20–54-vuotiaiden naisten osuus on hieman pienentynyt lähtötasosta (v. 2013–2015); muiden osalta tilanne ei ole muuttunut.

Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus (2019)

Alakoululaiset

Yläkoululaiset

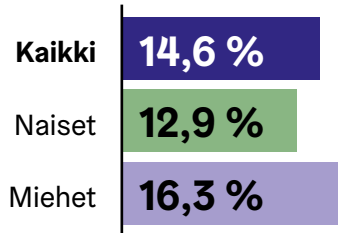

- Pojat liikkuvat selvästi yleisemmin kuin tytöt molemmissa ikäryhmissä.
- Alakoululaisten osalta sekä poikien että tyttöjen liikkuminen on vähentynyt selvästi vuodesta 2017 (pojilla 8,5 %-yksikköä ja tytöillä 4,3 %-yksikköä), kun taas yläkoululaisten osalta osuuksissa on pientä kasvua (pojilla 1,3 %-yksikköä ja tytöillä 1,6 %-yksikköä).

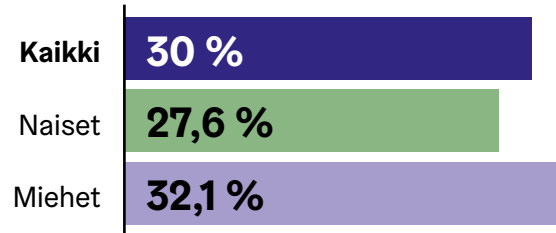
Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

Työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys

Työttömyysaste, % (31.12.2020)

Pitkäaikaistyöttömyys, osuus (%) työttömistä (31.12.2020)

- Sekä työttömyys että pitkäaikaistyöttömyys on miehillä yleisempää kuin naisilla.
- Koronaepidemian seurauksena työttömyysaste on kohonnut poikkeuksellisen korkeaksi sekä miehillä että naisilla. Naisten työttömyysaste nousi vuoden 2020 aikana 5,1 prosenttiyksikköä ja miesten 5,9 prosenttiyksikköä eli miehillä kasvua oli suhteessa hiukan enemmän. Lukumääräisesti työttömien naisten määrä kuitenkin kasvoi enemmän kuin miesten. Työttömiä naisia oli vuoden 2020 lopussa 65 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin ja työttömiä miehiä 58 prosenttia enemmän.
- Koronaepidemian myötä Helsingin jo valmiiksi korkea pitkäaikaistyöttömien lukumäärä on kasvanut, koska jo ennestään työttömänä olleet eivät ole koronaepidemian aikana onnistuneet työllistymään. Osuudet kaikista työttömistä ovat kuitenkin laskeneet, koska kokoaikaisesti lomautettuja on työttömissä työnhakijoissa paljon.

Huono-osaisuusindeksi (2019)

Miehet (2015=100)

81,6

2,2 indeksipistettä vähemmän
kuin vuonna 2018

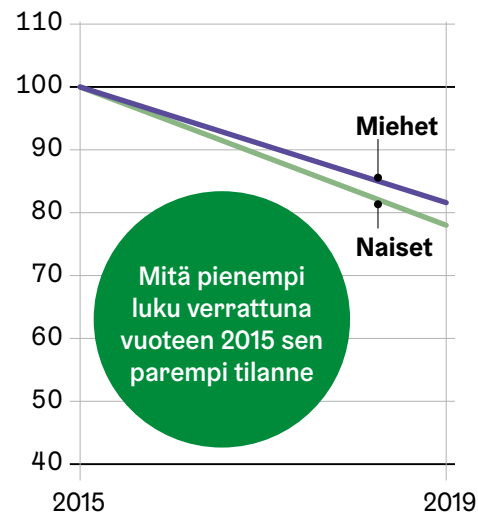
Naiset (2015=100)

78

13,9 indeksipistettä vähemmän
kuin vuonna 2018Huono-osaisuusindeksi sukupuolen mukaan
muodostuu seuraavista tiedoista:

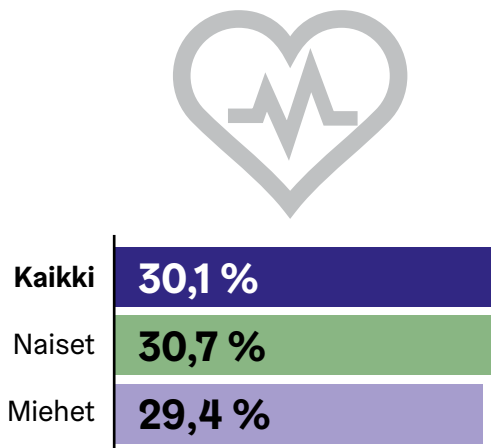
	Miehet	Naiset
Asunnottomat yksinäiset / 1 000 asukasta	3,6	1,6
Alkoholia humalahakuisesti käyttävien osuus (AUDIT-1k) (%)	15,2	3,5
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%)	8,2	8,8
Perustoimeentulotukea pitkäaikaisesti (vähintään 10 kuukautta) saaneiden aikuisten osuus, (%)	4,9	3,8

- Miehillä indeksiluku on laskenut vähän naisia enemmän vertailuvuodesta eli vuodesta 2015. Vuonna 2018 tehty muutos asunnottomuuslukujen tilastointiin selittää suurimman osan muutoksesta sekä miesten että naisten kohdalla.
- Indeksin taustalla olevien neljän mitarin osalta miesten tilanne on selvästi naisia heikompi itsensä yksinäiseksi tuntevien osuutta lukuun ottamatta.

Huono-osaisuus indeksi,
Helsinki 2015 = 100

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Koettu terveys: Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus (%), 20 vuotta täyttäneet (2018)

- Vajaa kolmasosa sekä miehistä että naisista kokee terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi. Sukupuolten välinen ero ei ole tilastollisesti merkitsevä.
- Koetussa terveydessä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta naisten eikä miesten osalta lähtötasosta (v. 2013–2015).

Koettu elämänlaatu: Elämänlaatunsa (WHOQOL-8) keskimäärin hyväksi tuntevien osuus (%), 20 vuotta täyttäneet (2018)

- Vähän suurempi osa naisista kuin miehistä kokee elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi.
- Lähtötasoon (v. 2013 – 2015) verrattuna elämänlaatunsa hyväksi tuntevien naisten osuus on parantunut 7,3 prosenttiyksikköä. Miesten kohdalla tilanne on pysynyt ennallaan.

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy

Työn ja koulutuksen ulkopuolelle jääneet: Vailla perusasteen jälkeistä koulutusta olevat työttömät ja työvoiman ulkopuoliset 16–29-vuotiaat, % (2018)

Kaikki

5,5 %

Naiset

4,7 %

Miehet

6,4 %

- Nuoret miehet ovat nuoria naisia useammin työn ja koulutuksen ulkopuolella.
- Osuudet ovat laskeneet reilun prosenttiyksikön lähtötasosta (v. 2015) sekä naisilla että miehillä.

Ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet (2020)

Kaikki

4,0 %

Naiset

2,6 %

Miehet

5,6 %

Kotimaankieliset

Vieraskieliset

Kaikki

3,5 %

Kaikki

6,7 %

Naiset

2,3 %

Naiset

3,7 %

Miehet

4,5 %

Miehet

9,5 %

- Pojat jäävät tyttöjä useammin vaille opiskelupaikkaa peruskoulun jälkeisissä hauissa. Etenkin vieraskieliset pojat pärjäävät hauissa muita heikommin.
- Tyttöjen koulutukseen pääsy on viime vuosina parantunut, mutta pojista hieman aiempaa useampi jäi vuonna 2020 vaille koulutuspaikkaa.

Lasten ja nuorten osuus, joilla harrastus, %

Lapset

Nuoret

Kaikki
90,9 %

Kaikki
90,7 %

Tytöt
91,8 %

Tytöt
92,1 %

Pojat
90 %

Pojat
89,1 %

- Noin 90 prosentilla sekä lapsista että nuorista on harrastus, eikä tyttöjen ja poikien osuuksissa ole suurta eroa kummasakaan ikäryhmässä.
- Mittarin taustalla olevan kysymyksenasettelun muuttumisen takia suoraa ajallista vertailua ei voi tehdä.

Lasten ja nuorten psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi: itsensä usein yksinäiseksi tuntevien osuus, % (2019)

- Yksinäisyyden kokeminen on yleisempää tytöillä kuin pojilla molemmissa ikäryhmissä, mutta ero on huomattavasti selvempi ylä- kuin alakouluikäisillä.
- Yksinäisyyden kokeminen on hiukan yleistynyt sekä tytöillä että pojilla molemmissa ikäryhmissä lähtötasoon (v. 2017) verrattuna.

Lapset (4–5 lk) Nuoret (8–9 lk)

Kaikki
3,8 %

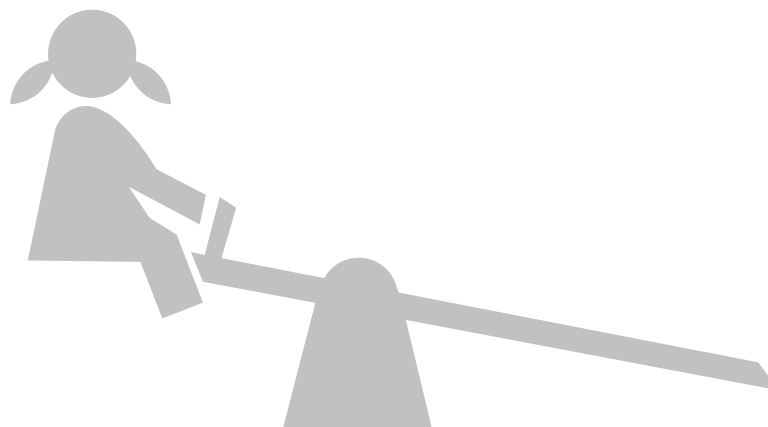
Kaikki
12 %

Tytöt
4,5 %

Tytöt
16,4 %

Pojat
3,1 %

Pojat
7 %

Lasten ja nuorten psyykkinen ja sosiaalinen hyvinvointi:
Niiden osuus (%), joilla mielialaan liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana, pohjautuen MFQ-lomakkeen kysymyksiin (4–5 lk) / niiden osuus (%), joilla kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, pohjautuen GAD7-mittariin (8–9 lk) (2019)

Lapset (4–5 lk)

Nuoret (8–9 lk)

Kaikki
16 %

Tytöt
17,7 %

Pojat
14 %

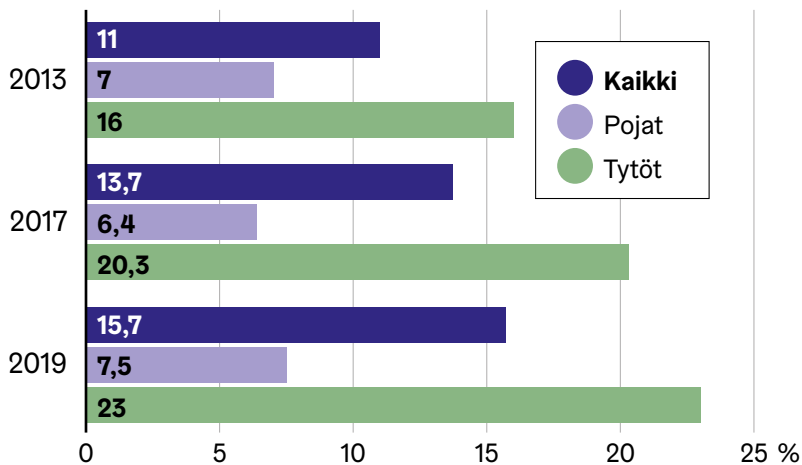
Kaikki
15,7 %

Tytöt
23 %

Pojat
7,5 %

- Sekä alakoululaisten mielialaongelmat että yläkoululaisten ahdistuneisuus ovat yleisempiä tytöillä kuin pojilla. Ahdistuksesta kärsivien 8–9-luokkalaisten tyttöjen osuus on huolestuttavan korkea ja ero poikiin huomattavan suuri.
- Mielialaongelmat ja ahdistuneisuus ovat yleistyneet sekä tytöillä että pojilla, mutta kasvu on ollut hiukan suurempaa tytöillä kuin pojilla.

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus 8.–9.-luokkalaисilla (GAD7-mittari)

Lähde: Kouluterveyskysely, THL.

Elinvoimaisuus, matkailu

Työllisten osuus työikäisistä tulomuuttajista

**Muualta Suomesta
muuttaneet**

Naiset

76,2 %

Miehet

76,6 %

**Ulkomailta
muuttaneet**

Naiset

44,7 %

Miehet

66,3 %

**Kaikki muuttaneet
yhteensä**

Naiset

69,9 %

Miehet

74,4 %

- Muualta Suomesta Helsinkiin muuttavista työikäisistä naisista ja miehistä yhtä suuri osa on työllisiä.
- Ulkomailta Helsinkiin muuttavista työikäisistä miehistä huomattavasti suurempi osa on työllisiä kuin naisista.
- Työllisten osuus on kasvanut sekä maahanmuuttajien että muualta Suomesta muuttavien keskuudessa vuodesta 2017. Ulkomailta muuttaneiden naisten työllisyyskehitys on ollut suhteessa hieman parempaa kuin miesten.

Strategian osa-alue: Uudistuvat palvelut

Asukaslähtöisyys ja osallisuus s. 21

- Osallistuvan budjetoinnin äänestysprosentti

Digitaalisuus s. 21

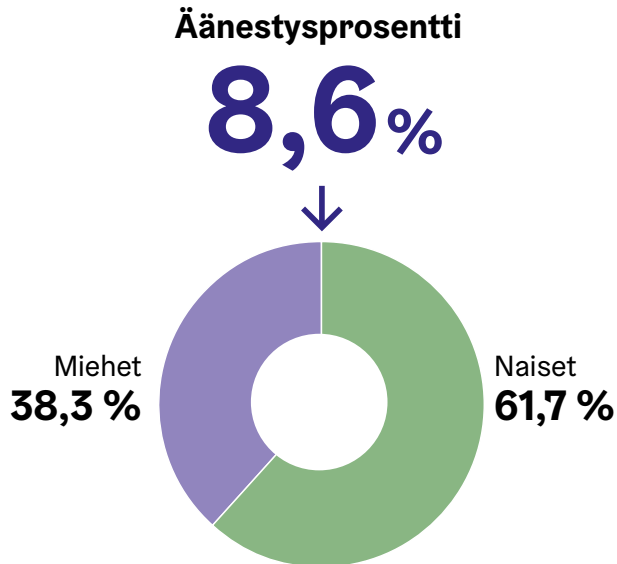
- Digikuilu

Oppiminen, koulutus, oppimistulokset s. 22

- Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) valtakunnalliset oppimistulokset
 - Ylioppilaskirjoitusten tulokset
-

Asukaslähtöisyys ja osallisuus

Osallistuvan budjetoinnin äänestysprosentti (2018)

- Naiset äänestivät miehiä selvästi ahkerammin.
- Kyseessä oli ensimmäinen osallistuvan budjetoinnin kierros. Toisen kierroksen äänestys on syksyllä 2021.

Sukupuolijakauma kuvaa 81,3 %:ia kaikista äänestäneistä, koska koulujen Wilma-järjestelmän kautta äänestäneistä sukupuolitietoa ei ole saatavissa.

Digitaalisuus

Digikuilu: niiden osuus, jotka eivät käytä internetiä tai jotka kokevat julkisten palvelujen verkkosivut vaikeiksi käyttää, % (2019)

- Miesten ja naisten välillä ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa.
- Kyseessä on uusi mittari, josta ei ole vertailutietoa aiemmilta vuosilta.

Oppiminen, koulutus, oppimistulokset

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) valtakunnalliset oppimistulokset

1-lk,
matematiikka

1-lk äidinkieli
ja kirjallisuus

7-lk englanti
Hyvä taitotaso

Tytöt
497,9

Tytöt
510,6

Tytöt
Tekstin
tulkinta

Pojat
Tekstin
tulkinta

Pojat
510,6

Pojat
501,2

82 %

82 %

Tekstin
tuotto

Tekstin
tuotto

73 %

67 %

Arvioinnissa kansallinen keskiarvo eli keskimääräisesti osanneen oppilaan pistemäärä on 500 pistettä.

- 1-luokkalaisten tyttöjen ja poikien tulosten väliset erot eivät ole merkitseviä.
- 1-luokkalaiset tytöt menestyivät sekä matematiikassa että äidinkielessä keskimäärin samantasoisesti kuin kansallisen otoksen tytöt ja 1-luokkalaiset pojat keskimäärin samantasoisesti kuin kansallisen otoksen pojat.
- 7-luokkalaisten englannissa tytöillä oli poikia yleisemmin hyvä taitotaso tekstin tuottamisessa. Sekä helsinkiläisten tyttöjen että poikien taitotaso niin tekstin tulkinnessa kuin tuottamisessakin oli yleisemmin hyvällä tasolla kuin koko maassa.

Ylioppilaskirjoitusten tulokset

Helsinkiläisten lukioiden ylioppilastulosten keskiarvo suhteessa valtakunnalliseen keskiarvoon (2020)

- Helsinkiläislukioista valmistuneiden miesten ja naisten tuloksissa ei ole eroa.
- Sekä miehet että naiset pärjäävät keskimäärin hiukan koko maata paremmin.

Helsinki

Koko maa

Kaikki
4,6

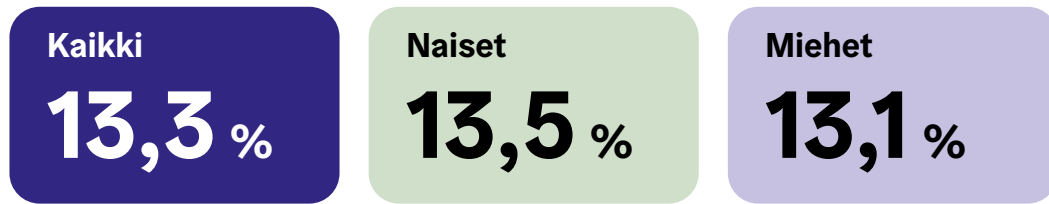
Kaikki
4,3

Naiset
4,6

Naiset
4,4

Miehet
4,5

Miehet
4,2

Vieraskielisten osuus (%) ylioppilaaksi päässeistä (2019)

- Vuonna 2019 helsinkiläisistä lukioista pääsi ylioppilaaksi 336 vieraskielistä naista ja 228 miestä eli vieraskielisistä ylioppilaista naisia oli 60 prosenttia ja miehiä 40 prosenttia.
- Vieraskielisten naisten osuus kaikista ylioppilaaksi päässeistä naisista on hiukan suurempi kuin vieraskielisten miesten osuus kaikista ylioppilaaksi päässeistä miehistä.
- Vieraskielisten osuus on noussut sekä miesten että naisten osalta strategiaseurannan lähtötasoon eli vuoteen 2016 verrattuna, naisten osuus 1,5 prosenttiyksikköä enemmän kuin miesten. Samalla naisten osuus on ohittanut miesten osuuden.

Strategian osa-alue: Vastuullinen taloudenpito

Taloudellisesti kestävä kehitys

Koko väestön työllisyysaste, 15–64-vuotiaat 2019, %

Koko väestö

Ulkomaalais-
taustaiset

Kaikki

70,8 %

Kaikki

55,1 %

Naiset

71,8 %

Naiset

50,4 %

Miehet

69,9 %

Miehet

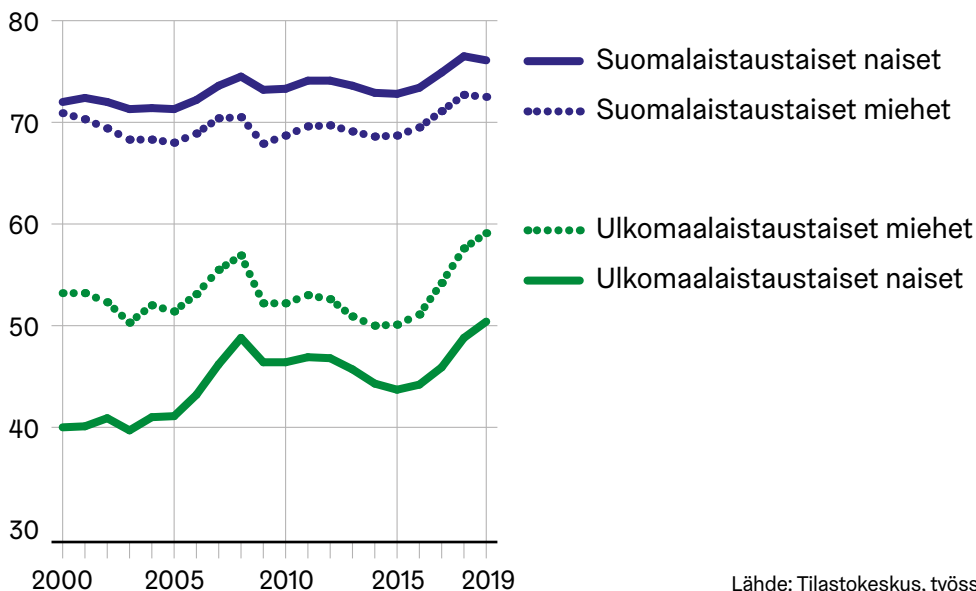
59,1 %

- Koko väestön tasolla naisten työllisyysaste on suurempi kuin miesten.
- Ulkomaalaistaustaisten naisten työllisyysaste on huomattavasti matalampi kuin ulkomaalaistaustaisten miesten.

Työllisyysaste sukupuolen ja syntyperän mukaan 2000–2019

Prosenttia

Lähde: Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto.

Fokus 1: Turvallisuus ja turvallisuuden kokemus

Fokus 1: Turvallisuus ja turvallisuuden kokemus

Turvallisuus on aihe, johon tiedetään kytkeytyvän sukupuolittuneita eroja, ja naisiin kohdistuva väkivalta on pitkään ollut valtakunnan tasolla yksi keskeisistä sukupuolten tasa-arvon haasteista, jota koronakriisin on pelätty entisestään pahentavan.

Strategiamittaristosta löytyy kaksi turvallisuuteen ja turvallisuuden kokemukseen liittyvää mittaria: koettu turvallisuus ja rikoksilla oirehtivien nuorten määrä. Näistä jälkimmäistä, lasten ja nuorten hyvinvointiin kytkeytyvää indikaattoria käsitellään tarkemmin osana Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (Stadin HYTE) seurantaan, eikä siihen paneuduta tässä enempää. Sukupuolen mukaan jaotelluista tiedoista kuitenkin nähdään, että pojat oireilevat rikoksilla tyttöjä yleisemmin.

Tähän fokusosioon on koottu strategiamittaristoa laajemmin tietoa eri sukupuolten turvallisuudesta ja turvallisuuden kokemuksesta Helsingin viitekehityksessä erityisesti kaupungin turvallisuuskyselyn ja THL:n kouluterveyskyselyn pohjalta.

Turvallisuuden kokemus on parantunut, mutta naiset kokevat yhä selvästi miehiä enemmän turvattomuutta

Helsinki on toteuttanut turvallisuuskyselyjä kaupunkilaisille kolmen vuoden välein vuodesta 2003 lähtien. Uusimmat tulokset ovat vuodelta 2018 ja niistä on ilmestynyt erillinen laaja tutkimusraportti, johon tässä esiin nostetut tiedot pitkälti perustuvat (Keskinen ym. 2020).

Turvallisuuskyselyn tuloksiin perustuvan strategiamittarin (koettu turvallisuus) mukaan selvästi suurempi osa miehistä kuin naisista kokee omalla asuinalueellaan liikkumisen viikonloppuiltana turvalliseksi ja selvästi suurempi osa naisista kokee turvattomuutta. Samoin on Helsingin keskustassa viikonloppuiltain liikkumisen laita: miehistä 16 % ja naisista 31 % kokee sen turvattomaksi. Keskustaa välttävien osuus kuitenkin väheni sekä miesten että naisten osalta vuoden 2015 kyselystä: miehillä 9 %:sta 4%:iin ja naisilla 13 %:sta 8 %:iin. Pitkä aikasarja osoittaa lisäksi, että keskustan turvalliseksi (turvallinen tai melko turvallinen) kokeminen on lisääntynyt miehillä ja naisilla (suomen- ja ruotsinkieliset) joka kyselykierroksella. (Emt., 18.)

Aikasarjasta nähdään, että 15–74-vuotiaiden suomen- ja ruotsinkielisten naisten huolestuneisuus seksuaalirikoksen kohteeksi joutumisesta on vuotta 2015 lukuun ottamatta vähentynyt joka kyselyssä, ja vuonna 2018 melko huolestuneiden tai erittäin huolestuneiden kokonaisuus oli ennätysalhaalla (11 %). Toisaalta ”ei lainkaan” huolestuneiden määrä jäi uusimmassakin kyselyssä hiukan alle puoleen vastaajista. Lisäksi vieraskielisillä naisilla huolestuneiden osuus oli 21 % eli selvästi korkeampi kuin suomen- ja ruotsinkielisillä naisilla. Seksuaalirikoksen tai seksuaalisen häirinnän kohteeksi joutuminen on kyselyn mukaan selvästi enemmän nuorten kuin vanhempien naisten huolenaihe: suurin huolestuneiden osuus on 15–24-vuotiailla naisilla. (Emt., 89–90; Helsingin kaupunki 2018.)

Naiset kohtaavat lähisuhdeväkivaltaa ja seksuaalista häirintää, miehet väkivallan uhkaa julkisella paikalla

Turvallisuuskyselyssä kysytään myös vastaajien käytännössä kokemasta väkivallasta tai sen uhkasta. Aikaisempina tutkimusvuosina miehet olivat kokeneet naisia enemmän kysyttyä väkivallan ja uhkailun muotoja, mutta sukupuolten välinen ero on uusimman kyselyn mukaan kaventunut (Keskinen ym. 2020, 76). Vertailun vuoksi alle on poimittu kyseiset taulukot vuosien 2015 ja 2018 raporteista (Keskinen & Laihin 2017; 87 ja Keskinen ym. 2020, 75). Ero sukupuolten välillä on pienentynyt kaikissa muissa taulukoiden pohjalta vertailtavissa olevissa asioissa paitsi lähisuhdeväkivallassa, jossa ero on kasvanut naisille epäsuotuisasti.

Taulukko 2. On joutunut itse väkivallan, uhkailun tai häirinnän kohteeksi 12 kuukauden aikana, osuus (%) kaikista vastaajista vuonna 2015 (N=4 031)

	Miehet	Naiset	Kaikki vastaajat
Uhkailtu väkivallalla julkisella paikalla	14,0	6,9	10,3
Kokenut seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä	3,6	12,8	8,4
Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua puhelimessa tai internetissä	1,1	6,1	3,7
Aiheutettu väkivaltaa julkisella paikalla	4,1	2,3	3,2
Kokenut kiusaamista internetissä	2,7	2,9	2,8
Kokenut lähisuhdeväkivaltaa	1,9	2,7	2,3
Joutunut ryöstön uhriksi	2,5	1,0	1,7
Joutunut raiskauksen tai sen yrityksen uhriksi	0,2	1,5	0,9

Taulukko 3. On joutunut itse väkivallan, uhkailun tai häirinnän kohteeksi viimeisten 12 kuukauden aikana, osuus (%) kaikista vastaajista vuonna 2018 (N=4 090)

	Miehet	Naiset	Kaikki vastaajat
Uhkailtu väkivallalla julkisella paikalla	9,2	5,0	7,0
Kokenut väkivaltaa julkisella paikalla	3,7	3,0	3,3
Uhkailtu väkivallalla työpaikalla	2,4	3,4	2,9
Kokenut lähisuhdeväkivaltaa	1,0	3,7	2,4
Kokenut väkivaltaa työpaikalla	1,3	1,9	1,6
Joutunut ryöstön uhriksi	1,5	0,8	1,1
Joutunut raiskauksen tai sen yrityksen kohteeksi	0,1	1,0	0,6

Vuoden 2018 tuloksissa suurimmat erot naisten ja miesten välillä koskevat julkisella paikalla väkivallalla uhkailun kohteeksi joutumista ja lähisuhdeväkivallan kokemuksia: näistä ensimmäisessä miesten osuus on selvästi naisten osuutta suurempi (miehet 9,2 %, naiset 5 %) ja jälkimmäisessä naisten osuus selvästi miesten osuutta suurempi (naiset 3,7 %, miehet 1 %) (taulukko 3). Kouluterveyskyselyn perusteella fyysisen uhan kokeminen on pojilla tyttöjä selvästi yleisempää jo kouluiässä: vuoden 2019 kouluterveyskyselyssä alakouluikäisistä pojista 19,6 % ja yläkouluikäisistä pojista 25,1 % oli kokenut fyysistä uhkaa viimeisen vuoden aikana, kun tytöillä vastaavat osuudet olivat 9,5 % ja 14,5 % (THL 2019).

Vuoden 2018 turvallisuuskyselyyn vastasi 40 henkilöä, jotka valitsivat sukupuolivaihtoehtoksi ”en halua määritellä”. Heistä joka viides oli kokenut jotakin väkivaltaa tai uhkaa viimeisen vuoden aikana. Osuus on selvästi suurempi kuin muilla vastaajilla (13,3 %). (Keskinen ym. 2020, 77.) Vastaajien vähäisen määrän vuoksi tulos ei ole yleistettävissä, mutta tulevaisuudessa olisi hyvä pyrkiä selvittämään laajemminkin sukupuolivaihtoehtoihin kuuluvien turvallisuutta ja turvallisuuden kokemusta. Kouluterveyskyselyn vuoden 2019 valtakunnallisen tason tuloksista tiedetään, että esimerkiksi sateenkaarinuorten kokemukset kiusaamisesta, seksuaalisesta häirinnästä ja väkivallasta ovat muihin nuoriin verrattuna huomattavasti yleisempiä (Jokela ym. 2020).

Turvallisuuskyselyssä 2018 kysyttiin myös seksuaalisen häirinnän kokemuksista sekä muun häirinnän tai kiusaamisen kokemuksista julkisella paikalla viimeisten 12 kuukauden aikana. Naiset olivat joutuneet sekä seksuaalisen häirinnän että muun häirinnän kohteeksi selvästi miehiä enemmän: seksuaalisuutta loukkaavaa nimittelyä, ehdottelua tai ahdistelua oli kokenut 2,3 % miesvastaajista ja 15,2 % naisvastaajista ja muuta häirintää 5,7 % miehistä ja 11,8 % naisista (Keskinen ym. 2020, 78). Vuoden 2019 kouluterveyskyselyn perusteella häiritsevä seksuaalinen ehdottelu tai ahdistelu on huomattava ongelma jo yläkouluiässä ja kohdistuu erityisesti tyttöihin: kohteeksi oli joutunut noin joka kymmenes poika (9,1 %) ja kolmannes tytöistä (33,9 %). Alakouluikäisillä osuudet ovat huomattavasti pienemmät ja poikien osuus on hiukan tyttöjen osuutta suurempi (tytöt 4,4 % ja pojat 5,1 %). (Määttä 2019.)

Lähisuhdeväkivalta on merkittävä tasa-arvohaaste

Hallituksen tasa-arvo-ohjelmassa 2020–2023 todetaan, että ”naisiin kohdistuva väkivalta on yksi Suomen suurimmista ihmisoikeusongelmista” (Sosiaali- ja terveysministeriö 2020, 11). Helsingin tasa-arvotoimikunta antoi huhtikuussa 2020 lausunnon, jossa se peräänkuulutti kaupungilta vahvempaa sitoutumista ja resursointia naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan vastaiseen työhön (Helsingin kaupungin tasa-arvotoimikunnan kannanotto 29.4.2020).

Tutkimus- ja tilastotiedon perusteella tiedetään, että perhe- ja lähisuhdeväkivalta on vahvasti sukupuolittunut ilmiö. Viranomaisten tietoon valtakunnallisesti vuonna 2019 tulleiden perhe- ja lähisuhdeväkivaltatapauksen täysi-ikäisistä uhreista 77 % oli naisia ja epäilyistä 82 % oli miehiä. Alaikäisistä uhreista keskimäärin 52 % oli poikia; tyttöjen osuus kasvoi uhrin iän kasvaessa. (Suomen virallinen tilasto (SVT): Rikos- ja pakkokeinotilasto, 2.6.2020.)

Korona-aikana naisiin kohdistuvan väkivallan lisääntyminen on kansainvälisesti nähty vakavana uhkana ja suomalaisessakin mediassa on esiintynyt paljon asiantuntijoiden huolta lähisuhdeväkivallan lisääntymisestä ja entistä enemmän piiloon jäämisestä ihmisten elinpiiriin kaventuessa.

Valtakunnallisesti ensi- ja turvakotien liiton palveluista haki vuonna 2020 lähisuhdeväkivaltaan apua 11 500 henkilöä, kun vastaava luku oli edellisenä vuonna 7 399 (+55 %) (Ensi- ja turvakotien liiton uutinen 3.3.2021). Lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa koke-

neille suunnattuun Nollalinjaan (THL) soitettujen puhelujen määrä laski hieman keväällä 2020 valmiuslain ollessa voimassa, mutta kasvoi kesästä lähtien selvästi; koko vuoden osalta kasvua oli noin 31 prosenttia (THL:n uutinen 2.3.2021).

Vertailutiedot Helsingin lastensuojeluilmoitusten syistä elo–joulukuulta 2019 ja 2020 osoittavat, että sekä lapseen kohdistuvan väkivallan että aikuisten välisen väkivallan ilmoitusten määrä kasvoi vuoden takaisesta: lapseen kohdistuva väkivalta 523 ilmoituksesta 571 ilmoitukseen (+48 ilmoitusta / +9 %) ja aikuisten välinen väkivalta 543 ilmoituksesta 646 ilmoitukseen (+103 ilmoitusta / +19 %). (Helsingin kaupunki 2020.) Lastensuojelun tiedoissa ei eritellä vanhempien välistä väkivaltaa uhrin tai epäillyn tekijän sukupuolen pohjalta.

Helsingin poliisilta saatujen tietojen mukaan ilmoitukset perheväkivaltarikoksista sen sijaan jopa vähenivät vuonna 2020 edellisvuoteen verrattuna: vuonna 2019 ilmoitettuja tapauksia oli yhteensä 1 203 ja vuonna 2020 1 129 (-74 tapausta / -6 %). Kuukausitasolla suurin muutos oli toukokuussa (-27 tapausta edellisvuodesta) eli korona-kevään poikkeusolojen lopulla. Tietoja ei saatu uhrin tai epäillyn sukupuolen mukaan jaoteltuna. (Helsingin poliisi 2021).

Lähisuhdeväkivalta mielletään tyypillisimmin parisuhteessa puolisoiden välillä tapahtuvaksi väkivallaksi, mutta tekijän ja uhrin suhde voi olla muukin läheissuhde. Kouluterveyskyselystä saadaan tietoa vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten lapseen kohdistamasta henkisestä ja fyysisestä väkivallasta. Vuoden 2019 tulosten perusteella nämä kokemukset ovat Helsingissä yläkouluikäisillä tytöillä selvästi yleisempiä kuin pojilla sekä fyysisen väkivallan (tytöt 15,4 %, pojat 10 %) että henkisen väkivallan (tytöt 36,7 %, pojat 20,2 %) osalta, kun taas alakouluiässä huolta pitävän aikuisen fyysisen väkivallan kohteeksi joutuminen on pojilla yleisempää kuin tytöillä (pojat 14 %, tytöt 10,6 %) ja henkisen väkivallan kohteeksi joutumisessa ei ole mainittavaa eroa poikien ja tyttöjen välillä (pojat 18,9 %, tytöt 18 %). (THL 2019.) Sukupuolivähemmistöön kuuluvien vastaajien määrä Helsingin osalta on liian pieni, jotta vastaukset antaisivat tilanteesta luotettavaa kuvaa. Valtakunnallisten tulosten perusteella sukupuolivähemmistöön kuuluvilla nuorilla on selvästi muita suurempi riski joutua väkivallan kohteeksi: koko maan tasolla sukupuolivähemmistöön kuuluvista nuorista useampi kuin kaksi viidestä (43 %) oli kokenut henkistä väkivaltaa ja lähes joka viides (19 %) fyysistä väkivaltaa vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten taholta (Jokela ym. 2020, 24).

Fokus 2: Koulutus ja työ

Fokus 2: Koulutus ja työ

Valtakunnallisesti tiedetään, että sukupuolten tasa-arvon toteutumiseen työelämässä on vielä matkaa: koulutuspolut ja työmarkkinat ovat voimakkaasti segregoituneet sukupuolen mukaan ja miehet mm. saavat yhä keskimäärin parempaa palkkaa ja ovat useammin kokoaikaisessa ja vakituksessa työsuhhteessa kuin naiset. Toisaalta naiset ovat keskimäärin miehiä paremmin koulutettuja ja perinteisesti miehiä harvemmin työttöminä. Korona-aika on kuitenkin lisännyt merkittävästi erityisesti nuorten naisten työttömyyttä.

Työllä on keskeinen rooli sekä yksilöille (mm. toimeentulo, yhteiskuntaan kiinnittyminen, merkityksellisyyden kokemus) että kaupungille (taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys) ja koulutuksella taas merkittävä rooli työelämään pääsyssä. Strategiamittaristosta löytyykin useita koulutukseen ja työhön liittyviä mittareita, jotka kytkeytyvät strategian eri osa-alueisiin. Tässä fokusosiossa niitä tarkastellaan kootummin yhdessä ja mukaan otetaan myös strategiamittariston ulkopuolista tilastotietoa aiheesta. Näkökulma on Helsingissä ja helsinkiläisissä yleisesti eli osiossa ei keskitytä kaupungin työntekijöihin tai kaupunkiin työnantajana.

Koulutuksessa ja työelämässä on sukupuolittuneita eroja Helsingissäkin

Kuten indikaattorikohtaisesta tarkastelusta aiemmin tässä raportissa käy ilmi, ilman opiskelupaikkaa peruskoulun jälkeen jääneiden osuudessa on eroa tyttöjen ja poikien välillä: vuonna 2020 tytöillä osuus oli 2,6 % ja pojilla 5,6 %. Vuoteen 2019 verrattuna tytöt pärjäsivät hauraissa aiempaa paremmin, kun taas poikien joukossa vaille opiskelupaikkaa jääneitä oli hieman enemmän. Vieraskielisillä pojilla ilman opiskelupaikkaa jääneiden osuus oli vielä huomattavasti kotimaankielisiä poikia suurempi: 9,5 %. Myös vailla perusasteen jälkeistä koulutusta olevia työttömiä ja työvoiman ulkopuolella olevia nuoria (16–29-vuotiaat) kuvaava strategiamittari osoitti eroja naisten ja miesten välillä naisten hyväksi: vuoden 2018 tietojen mukaan naisista 4,7 % ja miehistä 6,4 % kuului tähän joukkoon. (Ahtiainen 2021)

Kaupunkitietoyksikön tuoreessa tutkimuksessa on selvitetty laajemmin nuorten koulutusta Helsingissä erityisesti peruskoulusta eteenpäin siirtymisen näkökulmasta (Ahtiainen 2021). Raportissa on tuotu esille myös tyttöjen ja poikien välisiä eroja. Raportin mukaan esimerkiksi vieraskieliset tytöt osallistuvat poikia hieman useammin toiselle asteelle, kun taas kotimaankielisillä nuorilla sukupuolten välistä eroa ei juurikaan ole. Lisäksi todetaan, että muun maan tavoin myös Helsingissä tytöt ovat useammin lukiossa ja pojat ammatillisessa koulutuksessa. Raportissa selvitettiin myös tiettyjen toisen asteen vuosikurssien opiskelijoiden keskeyttämistä 3,5 vuoden seurantajakson aikana. Lukumääräisesti suurin osa yhteensä reilusta 400 keskeyttäjästä oli suomenkielisiä miehiä. Vieraskielisten keskeyttäminen oli kuitenkin suhteessa yleisempää, eli vieraskielisistä opiskelijoista suurempi osuus jättää tutkinnon kesken, erityisesti lukiossa, ja vieraskielisten naisten keskeyttäminen on suhteessa vieraskielisiä miehiä yleisempää.

Kokonaisuutena tarkastellen naisten koulutustaso on Helsingissä miehiä korkeampi: korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä naisista on Helsingissä 48,1 % ja osuus miehistä 40,3 %. Ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa on 21,5 % naisista ja 25,2 % miehistä. (Ahtiainen 2020; Suomen virallinen tilasto: koulutusrakenne 2019.)

Strategiaseurantaan sisältyy myös oppimistuloksia kuvaavia indikaattoreita, joista sukupuolittaista tietoa Helsingin osalta oli saatavissa seuraavista: Kansallisen koulu-

tuksen arviointikeskuksen valtakunnalliset oppimistulokset, Helsingin lukioiden ylioppilastutkinnon arvosanakeskiarvot ja vieraskielisten osuus ylioppilastutkinnon suorittaneista. Näiden osalta tyttöjen ja poikien väliset erot ovat viimeisimpien käytettävissä olevien tietojen perusteella melko vähäisiä. Koulussa pärjäämisen ja siihen liittyvien mahdollisten sukupuolittaisten erojen luotettava tunnistaminen ja seuraaminen edellyttäisivät kuitenkin laaja-alaisempaa tietopohjaa. Tuen tarpeen osalta tiedetään kaupungin tasa-arvohankkeen (2018–2019) selvityksen pohjalta, että erityisen tuen saajissa on peruskoulun kaikilla luokka-asteilla selvä poikaenemmistö ja tehostetunkin tuen saajista enemmistö on poikia (Patosalmi ym. 2019, 34 - 35).

Koulutusarvokaslaavintojen segregoituminen johtaa osaltaan työmarkkinoiden segregoitumiseen ja sitä kautta tasa-arvohaasteiden syventymiseen paitsi palkkauksessa, myös muilla tavoin, esimerkiksi miesroolimallien vähäisyyteen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Tätä tarkastelua varten ei ollut mahdollista käydä systemaattisesti läpi eri koulutusalojen opiskelijoiden sukupuolijakaumaa, mutta viitteitä selvästä eriytymisestä löytyy: Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuonna 2018 helsinkiläisistä terveys- ja hyvinvointialan toisen asteen opiskelijoista 82,4 % oli naisia ja tekniikan alan toisen asteen opiskelijoista 75,1 % miehiä. Naisten osuus terveys- ja hyvinvointialan opiskelijoista oli kasvanut 1,4 prosenttiyksikköä vuodesta 2015 ja miesten osuus tekniikan alan opiskelijoista laskenut 1,4 prosenttiyksikköä. (Ahtiainen 2020; Suomen virallinen tilasto: koulutusrakenne 2019.)

Työllisyyden osalta strategia seurantaan sisältyy erillisinä mittareina sekä työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys että työllisyysaste. Kuten indikaattorikohtaisesta tarkastelusta käy ilmi, koko Helsingin väestön tasolla naisten työllisyysaste on suurempi kuin miesten (N 74,5 %, M 72,4 %) ja sekä työttömyys että pitkäaikaistyöttömyys on miehillä yleisempää kuin naisilla. Näillä mittareilla tarkasteltuna naiset pärjäsivät siis keskimäärin miehiä paremmin. Toisaalta työllisyysasteen tarkastelu sekä sukupuolen että ulkomaalaistaustaisuuden perusteella kääntää asetelman toisin päin: ulkomaalaistaustaisten naisten työllisyysaste on huomattavasti matalampi kuin ulkomaalaistaustaisten miesten (N 48,8 %, M 57,6 %) ja tämä ero on selvästi suurempi kuin toisin päin oleva ero koko Helsingin väestön tasolla. Indikaattorikohtainen tarkastelu osoitti myös, että naisten ja miesten välillä on eroa työllisten osuudessa työikäisistä tulomuuttajista (20–54-vuotiaat): naisten osuus on matalampi. Muualta Suomesta muuttaneiden osalta naisten ja miesten osuuksissa ei ole mainittavaa eroa, mutta ulkomailta muuttaneiden osalta naisten osuus on yli 20 prosenttiyksikköä miesten osuutta pienempi.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksesta selviää, että osa-aikatyö on helsinkiläisillä naisilla huomattavasti yleisempää kuin miehillä: vuoden 2019 vuosikeskiarvon mukaan osa-aikatyötä tekevien naisten osuus kaikista palkansaajanaistista oli 21,4 % ja miesten osuus kaikista palkansaajamiehistä 12,6 % (Tilastokeskus). Osa-aikatyö on naisilla huomattavasti miehiä yleisempää myös valtakunnallisesti. Yleisellä tasolla yhtenä syynä naisten osa-aikatyön yleisyyteen pidetään hoivavelvoitteiden epätasaista jakautumista naisten ja miesten välillä.

Hoivan ja työn monitahoinen suhde hyvä huomioida myös päätösvalmistelussa

Hoiva on perinteisesti mielletty ”luonnostaan” naisten vastuuksi eikä perheessä ja muussa lähipiirissä tapahtuvan palkattoman hoivatyön taloudellista arvoa ole riittävästi huomioitu. Tasa-arvostaan kiitellyssä Suomessakin sairaan lapsen hoito, yhteydenpito päiväkotii tai läksyistä huolehtiminen ovat edelleen useammin naisten vastuulla ja naiset käyttävät kodista ja lapsista huolehtimiseen miehiä enemmän aikaa. Naisvaltaisuus näkyy vahvasti myös palkallisessa hoivatyössä. (Patosalmi ym., 101.) Kaupungin tasa-

arvohankkeen puitteissa tehdyssä tutkimuksessa selvitettiin omaishoidon tilannetta Helsingissä sukupuolinäkökulmasta ja todettiin, että omaishoito on selkeästi naisten vastuulla, erityisesti jos omaishoidettava on muu kuin ikäihminen (Emt., 103). Hoivan sukupuolittuneisuus vaikuttaa väistämättä myös naisten ja miesten työllistymiseen ja työssäkäyntiin eri tavoin (ks. esim. Eurooppalaisen tasa-arvoinstituutin ELGE:n tuore julkaisu aiheesta).

Perhevapaaetuuksien käyttö jakautuu hyvin epätasaisesti naisten ja miesten välillä niin valtakunnallisesti kuin Helsingissäkin: vuonna 2020 sekä Helsingissä että koko maassa vanhempainpäivärahopäivistä 89 % korvattiin naisille ja lakisääteisen kotihoidon tuen saajista naisia oli Helsingissä 88 % ja koko maassa 92 %. (Kela.) Kotihoidontukea saaneeksi henkilöksi kirjataan tukea hakenut henkilö. Tukea hakenut voi olla myös eri henkilö kuin lasta hoitava henkilö, mutta tavallisesti tukea hakenut henkilö on lapsen äiti ja hän myös hoitaa lasta kotona (Räsänen ym. 2019, 24). Perhevapaaajärjestelmään onkin jo pitkään kohdistunut muutospaineita valtakunnallisesti mm. tasa-arvoisemman vanhemmuuden ja naisten työllisyyden edistämisen näkökulmista. Toisaalta on tuotu esiin myös se, että monesti kotona lasta pidempään hoitavien naisten koulutustaso saattaa olla matala ja/tai heillä ei ole työpaikkaa johon palata. Koulutustasolla on selvä yhteys työllisyyteen ja työuran pituuteen sekä naisilla että miehillä (Myrskylä 2012).

Koska perhevapaita käytetään epätasaisesti, hoivasta saataviin korvauksiin tehtävät muutokset vaikuttavat väistämättä erityisesti naisten tilanteeseen. On mahdollista, että esimerkiksi kotihoidon tuen Helsinkiläisen poisto yli 1-vuotiailta lapsilta kasvattaa naisten työllisyyttä ja tuo lisää lapsia varhaiskasvatuksen piiriin. Toisaalta on myös todennäköistä, että moni nainen jää kotiin hoitamaan lasta entistä pienemmällä korvauksella. Perhevapaisiin liittyvien uudistusten vaikutuksia varhaiskasvatuksen osallistumisasteeseen, pienten lasten äitien työllisyyteen ja pikkulapsiperheiden taloudelliseen pärjäämiseen onkin syytä seurata. Tämänkaltaisista perheiden olosuhteisiin merkittävästi vaikuttavista päätöksistä olisi suositeltavaa aina tehdä myös sukupuolivaikutusten ja lapsivaikutusten ennakoarviointi.

Korona iski erityisesti nuorten naisten työssäkäyntiin

Koronakriisin työllisyysvaikutukset ovat osuneet raskaimmin naisvaltaisiin palvelualoihin kuten matkailu- ja ravintola-, kulttuuri- sekä erikoiskaupan alaan ja ikäryhmistä voimakkaimmin nuoriin. Helsingissä nuorten työttömien määrä on kaksinkertaistunut vuoden takaisesta. Alle 30-vuotiaista työttömistä edelleen enemmistö on miehiä, mutta naisten lukumäärä on suhteellisesti kasvanut edellisvuodesta miehiä enemmän. Tämä on näkynyt myös Kelan perustoimeentulotukihakemusten määrissä: esimerkiksi viime vuoden huhtikuussa perustoimeentulotukea saaneiden alle 25-vuotiaiden naisten määrä kasvoi 70 prosenttia (miehet 58 %) ja 25–35-vuotiaiden 92 prosenttia (miehet +60 %) verrattuna edellisvuoden huhtikuuhun. (Sutela 2021; Suomen virallinen tilasto: Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto 2021.)

Yhteenvedoa

Alle on koottu tarkastelusta niitä asioita, joissa miesten ja naisten välillä löytyi eroa ja joihin jatkossa tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Tärkeää on, että naisten ja miesten välistä eroa saadaan kavennettua niin, että kokonaistilanne tarkastelun kohteena olevassa asiassa samalla paranee.

Yhteenvedon lopussa on nostettu esiin myös muita aiheeseen liittyviä huomioita ja kehittämiskohteita.

Tyttöjen ja naisten osalta tärkeä kiinnittää erityistä huomiota

Strategiamittareiden perusteella

- Turvallisuuden kokemus
- Vieraskielisten naisten työllisyysaste
- Ulkomailta muuttavien työikäisten naisten työllisyys
- Yläkouluikäisten tyttöjen ahdistuneisuus
- Yläkouluikäisten tyttöjen yksinäisyys
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvien ala- ja yläkouluikäisten tyttöjen osuus
- Varsinaista kuntoliikuntaa harrastavien 20–74-vuotiaiden naisten osuus

Muiden tarkasteltujen tietojen perusteella

- Lähisuhdeväkivalta (sukupuolittaisen tiedon tarve Helsingin tilanteesta)
- Yläkouluikäisten tyttöjen joutuminen häiritsevän seksuaalisen ehdottelun tai häirinnän kohteeksi
- Yläkouluikäisten tyttöjen joutuminen huolta pitävien aikuisten henkisen väkivallan kohteeksi
- Toisen asteen opintojen keskeyttäminen (vieraskieliset naiset)
- Hoivan epätasainen jakautuminen ja sen laajemmat vaikutukset
- Koronan vaikutukset erityisesti nuorten naisten työttömyyteen

Poikien ja miesten osalta tärkeä kiinnittää erityistä huomiota

Strategiamittareiden perusteella

- Huono-osaisuusindeksi lukuun ottamatta yksinäisyyttä
- Rikoksilla oirehtivat nuoret
- Elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi tuntevien osuus
- Työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys
- Ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet, erityisesti vieraskieliset pojat
- Työn ja koulutuksen ulkopuolelle jääneet 16–29-vuotiaat
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvien alakouluikäisten poikien osuuden merkittävä lasku (vaikka osuus silti tyttöjen osuutta suurempi)
- Vaikuttaminen osallistuvan budjetoinnin kautta

Muiden tarkasteltujen tietojen perusteella

- Väkivalta tai sen uhka julkisella paikalla
- Toisen asteen opintojen keskeyttäminen (suomenkieliset miehet)

Keskeisiä huomioita

- Havaitut erot ovat monilta osin samansuuntaisia kuin yleisesti vallitsevat käsitykset naisten ja miesten tilanteesta, esim. naisten heikompi turvallisuuden kokemus ja miesten suurempi huono-osaisuus.
- Helsingin kaupunki on sitoutunut tasa-arvolain mukaiseen sukupuolikäsitykseen eli sukupuolen moninaisuuden huomioimiseen. Sukupuolivähemmistöjen tilanteesta Helsingissä tarvitaan lisää tietoa.
- Selvästi sukupuolittuneisiin ilmiöihin, kuten hoivaan, vaikuttavien päätösten tosiasiallisia vaikutuksia pitää seurata tasa-arvonäkökulmasta, esimerkkinä Helsinki-lisän poistaminen yli 1-vuotiaita kotona hoitavilta. Tällaisista päätöksistä tulisi myös tehdä ennakkoon riittävän kattava sukupuolivaikutusten arviointi.
- Koronan vaikutuksia on tärkeä seurata sukupuolittain (eivät vielä juurikaan näkyvissä tässä raportissa).

Lähteet

- Ahtiainen, Hanna (2020).** *Väestön koulutus rakenne Helsingissä 2018.* Tilastoja 2020:8. Helsingin kaupunginkanslia. Saantitapa: https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/20_08_12_Tilastoja_8_Ahtiainen.pdf
- Ahtiainen, Hanna (2021).** *Nuorten koulutus Helsingissä - siirtymä peruskoulusta eteenpäin.* Tilastoja 2021:2. Helsingin kaupunginkanslia, kaupunkitieto. Saantitapa: https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/21_02_03_Tilastoja_2_Ahtiainen.pdf
- Ensi- ja turvakotien liiton uutinen 3.3.2021:** *Lähisuhdeväkivaltaan haettu ennätysmäärä apua,* <https://www.sttinfo.fi/tiedote/lahisuhdevakivaltaan-haettu-ennatysmaara-apua?publishErlid=3741&releaselid=69902571>, viitattu 13.4.2021.
- Eurooppalainen tasa-arvoinstituutti / European Institute for Gender Equality EIGE (2021).** *Gender inequalities in care and consequences for the labour market.*
- Helsingin kaupunginkanslia (2019).** *Kohti tasa-arvoista Helsinkiä. Suunnitelma sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi Helsingin palveluissa ja toiminnassa 2019–2021.*
- Helsingin kaupungin tasa-arvotoimikunnan kannanotto 29.4.2020:** *Helsingin kaupungin on vahvistettava väkivallan vastaisen työn resursseja,* <https://ihmisoikeudet.hel.fi/wp-content/uploads/2021/01/tasa-arvotoimikunta-kannanotto-vakivaltatyon-resurssit.pdf>
- Helsingin kaupunki (2018).** *Turvallisuustutkimus 2018.* Tutkimusaineisto. Ei avoimesti saatavilla.
- Helsingin kaupunki (2020).** *Sosiaali- ja terveystoimialan tilastoportaali.* Lastensuojelun tilastot.
- Helsingin poliisi (2021).** *Perheväkivaltarikostapausten lukumäärä kuukausittain 2019 ja 2020.* Toimitettu pyynnöstä tammikuussa 2021.
- Jokela, Satu, Pauliina Luopa, Anni Hyvärinen, Tupu Ruuska, Tuija Martelin & Reija Klemetti (2020).** *Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien nuorten hyvinvointi: Kouluterveyskyselyn tuloksia 2019.* Työpaperi 38/2020. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Kela.** *Kelasto-tilastotietokanta. Lastenhoidon tuet ja vanhempainpäivärahat.* Saantitapa: https://www.kela.fi/tilastotietokanta-kelasto_sisallysluettelo
- Keskinen, Vesa & Eija Laihin (2017).** *Kaikesta huolimatta turvallista – Helsingin turvallisuustutkimus 2015.* Tutkimuksia 2017:2. Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Keskinen, Vesa, Eija Pyyhtiä & Petronella Lehtelä (toim. Nina Ahola) (2020):** *Turvallista ja rauhallista – Helsingin turvallisuustutkimus 2018.* Tutkimuksia 2020:3. Helsingin kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus- ja tilastot.
- Myrskylä, Pekka (2012).** *Koulutustaso selittää työurien pituutta* (verkkoartikkeli). Tilastokeskus, https://www.stat.fi/artikkelit/2012/art_2012-09-12_002.html, viitattu 8.4.2021.
- Määttä, Suvi (2019).** *Kouluterveyskysely 2019. Katsaus Helsingin tuloksiin.* Tilastoja 2019:13. Helsingin kaupunginkanslia. Saantitapa: https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/19_10_07_Tilastoja_13_Maatta.pdf
- Patosalmi, Mervi (2019).** *Sukupuolittaisen budjetoinnin pilotointi Helsingin kaupungilla - Tasa-arvohankkeen tuloksia.* Tutkimuskatsauksia 2019:3. Helsingin kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot.
- Patosalmi, Mervi, Hanna Ahlgren-Leinvuo & Jukka Hirvonen (2019).** *Sukupuolivaikutusten arviointi Helsingin kaupungin palveluissa - Tasa-arvohankkeen tuloksia.* Tutkimuksia 2019:1. Helsingin kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot.

Räsänen, Tapio, Eva Österbacka, Maria Valaste & Anita Haataja (2019). *Lastenhoidon tukien vaikutus äitien osallistumiseen työmarkkinoille.* Sosiaali- ja terveysturvan raportteja 14/2019, Kelan tutkimus.

Sosiaali- ja terveysministeriö (2020). *Suomi tasa-arvon kärkimaaksi – Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2020–2023.* Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:35.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Rikos- ja pakkokeinotilasto (verkkojulkaisu 2.6.2020) ISSN=2342-9151. 2019. Tilastokeskus, https://tilastokeskus.fi/til/rpk/2019/15/rpk_2019_15_2020-06-02_tie_001_fi.html, viitattu 13.4.2021.

Suomen virallinen tilasto (SVT). Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto 2021:02, *Uudenmaan työllisyyskatsaus, helmikuu 2021.* Helsinki: Elinkeino, liikenne ja ympäristökeskus (viitattu 14.4.2021). Saantitapa: <http://www.temtyollisyyskatsaus.fi/uusimaa.aspx>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestön koulutusrakenne 2019 [verkkojulkaisu]. ISSN=1799-4586. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 20.4.2021]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/vkour/meta.html>

Sutela, Hanna (2021). *Koronan satoa: nuoret naiset opiskelevat, miehet enemmän työttöminä.* Tieto & Trendit -blogikirjoitus 25.2.2021. Tilastokeskus, <https://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2021/koronan-satoa-nuoret-naiset-opiskelevat-miehet-enemman-tyottomina/>, viitattu 14.4.2021.

THL (2019). *Kouluterveyskyselyn tulokset.* Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Saantitapa: <http://www.thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset>, viitattu 20.4.2021.

THL:n uutinen 2.3.2021: *Nollalinja ottaa chat-palvelun käyttöön kevään aikana - takana puheluiden määrässä mitattuna ennätysvuosi*, <https://thl.fi/fi/-/nollalinja-ottaa-chat-palvelun-kayttoon-kevaan-aikana-takana-puheluiden-maarassa-mitattuna-ennatysvuosi>, viitattu 13.4.2021.

Tilastokeskus. *Työvoimatutkimus*, Helsingin erillistilaus.

Indikaattorit ja niiden tietolähteet

Asukkaiden halukkuus suositella Helsinkiä asuinpaikkana, suositteluindeksi: Helsinki-barometri, Helsingin kaupunginkanslia.

Kuinka turvalliseksi tunnet olosi kävellessäsi yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina asuinalueellasi?: Helsingin turvallisuustutkimus, Helsingin kaupunginkanslia.

Rikoksilla oirehtivien alaikäisten määrä: Helsingin poliisilaitoksen tilastot.

Helsinkiäisten liikkumistottumukset: tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa, 7–79-vuotiaat: Helsinkiäisten liikuntatottumukset -tutkimus, Helsingin kaupunki.

Vapaa-ajan liikuntaa harrastavien osuus: varsinaista kuntoliikuntaa harrastavien osuus: Thl:n Finsote-tutkimus.

Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus: Thl:n Finsote-tutkimus.

Työttömyysaste: TEM, työnvälitystilasto.

Pitkäaikaistyöttömien osuus: EM, työnvälitystilasto.

Huono-osaisuusindeksi:

- **Asunnottomat yksinäiset / 1 000 asukasta:** ARA, Asunnottomuus-tilastot
- **Alkoholia humalahakuisesti käyttävien osuus (AUDIT-1k) (%):** THL, Finsote-tutkimus
- **Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%):** THL, Finsote-tutkimus
- **Perustoimeentulotukea pitkäaikaisesti (väh 10kk) saaneiden aikuisten osuus, (%):** Kela, analytiikka- ja tilasto-ryhmä

Koettu terveys: Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus (%): THL, Finsote-tutkimus.

Koettu elämänlaatu: Elämänlaatussa (WHOQOL-8) keskimäärin hyväksi tuntevien osuus (%): THL, Finsote-tutkimus.

Työn ja koulutuksen ulkopuolelle jääneet: Vailla perusasteen jälkeistä koulutusta olevat työttömät ja työvoiman ulkopuoliset 16–29 -vuotiaat, %: Tilastokeskus.

Ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet: Opetushallitus.

Lasten ja nuorten osuus, joilla harrastus, %: THL, Kouluterveyskysely.

Lasten ja nuorten psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi, itsensä usein yksinäiseksi tuntevien osuus, %: THL, Kouluterveyskysely.

Lasten ja nuorten psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi, niiden osuus (%), joilla mielialaan liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana: THL, Kouluterveyskysely.

Lasten ja nuorten psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi, niiden osuus (%), joilla kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus: THL, Kouluterveyskysely.

Työllisten osuus työikäisistä tulomuuttajista: Tilastokeskus.

Osallistuvan budjetoinnin äänestysprosentti: Helsingin kaupunki.

Digikuilu: niiden osuus, jotka eivät käytä internetiä tai jotka kokevat julkisten palvelujen nettisivut vaikeiksi käyttää, % : Tilastokeskus, Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tutkimus.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) valtakunnalliset oppimistulokset: Karvi.

Helsinkiäisten lukioiden ylioppilastulosten keskiarvo suhteessa valtakunnalliseen keskiarvoon: Opetushallitus, Vipunen-tilastopalvelu.

Vieraskielisten osuus (%) ylioppilaaksi päässeistä: Opetushallitus, Vipunen-tilastopalvelu.

Työllisyysaste, %, 15–64 vuotiaat: TEM, työssäkäyntitilasto.